

DA

DA

DA

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 20.9.2010
KOM(2010) 468 endelig

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Fjerde årsrapport (2009) om gennemførelsen af Fællesskabets bistand i medfør af Rådets forordning (EF) nr. 389/2006 af 27. februar 2006 om oprettelse af et instrument for økonomisk støtte til fremme af den økonomiske udvikling af det tyrkisk-cypriotiske samfund

1. INDLEDNING

Rådets forordning (EF) nr. 389/2006 om oprettelse af et instrument for økonomisk støtte til fremme af den økonomiske udvikling af det tyrkisk-cypriotiske samfund¹ (i det følgende benævnt "støtteforordningen") blev vedtaget den 27. februar 2006. På grund af denne forordning blev der afsat en bevilling på 259 mio. EUR på Fællesskabets 2006-budget.

Denne rapport, der er den fjerde i rækken, vedrører tidsrummet fra den 1. januar til den 31. december 2009.

2. PROGRAMMERING AF BISTANDEN

På 2009-budgettet blev der afsat 2,5 mio. EUR til stipendier, skoler og teknisk bistand².

3. GENNEMFØRELSESMEKANISMER

Europa-Kommissionen har ansvaret for administration af bistanden, primært gennem centralforvaltning. Nogle projekter forvaltes i fællesskab med FN's Udviklingsprogram (UNDP). Programmet gennemføres i en EU-medlemsstat, men i et område, som ikke befinder sig under denne medlemsstats regerings effektive kontrol, og hvor EU-*retten* er suspenderet.

For at gennemføre programmet blev der i 2006 oprettet en programstøttegruppe under Kommissionens Generaldirektorat for Udvidelse. Programstøttegruppen, som er langtidsudstationeret på Cypern, benytter fortsat faciliteterne i EU's programstøttekontor, som var blevet etableret i den nordlige del af Nicosia i september 2006. Kontoret danner rammen om de møder og seminarer, der afholdes med tyrkisk-cypriotiske interessegrupper. Det giver også mulighed for, at der kan føres direkte tilsyn med kontrahenterne. Kontorets logistikbehov varetages af en privat kontrahent (Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit - GTZ)) på grundlag af en kontrakt, der udløber i juni 2012. Også hos Kommissionens repræsentation på Cypern afholdes der møder og seminarer.

Programstøttegruppen fik tildelt mere personale i løbet af rapporteringsperioden. I december 2009 talte den 41 medlemmer, hvoraf 3 var embedsmænd i Kommissionen, 26 kontraktansatte og 12 lokalt ansatte, som GTZ havde stillet til rådighed til administrativ og logistisk støtte.

¹ EUT L65 af 7.3.2006, s. 5.

² Kommissionens beslutning nr. K(2009) 7569 af 8. oktober 2009.

4. PROGRAMGENNEMFØRELSEN I RAPPORTERINGSPERIODEN

4.1. Generelt overblik

Kommissionen gennemfører programmet under omstændigheder, der er uden fortilfælde i politisk, retlig og diplomatisk henseende. *Ad hoc*-ordninger er nødvendige for Kommissionens gennemførelse af programmet, hvis principperne om en forsvarlig økonomisk forvaltning skal overholdes.

EF-finansierede bistandsprogrammer fungerer generelt på den måde, at der indgås en finansieringsaftale med modtagerlandets regering, hvori man både fastlægger retsgrundlaget for udbetalingen af bistanden og tager stilling til spørgsmål såsom beskatning og arbejds- og opholdstilladelser. For dette program findes der ikke nogen sådan aftale. Kommissionen er derfor nødt til at basere sig på sin opfattelse af de lokalt gældende regler og vilkår. Mulighederne for håndhævelse heraf kan derfor være vanskelige og kan ændre sig, mens kontrakten løber. Den omstændighed, at der ikke findes nogen finansieringsaftale, betyder, at Kommissionen, når den indgår i en aftale med kontrahenterne, påtager sig et potentielt ansvar, som den ellers ikke ville acceptere.

De politiske forhold gør, at det kan være vanskeligt at få håndhævet afgørelser om inddrivelse af beløb fra tyrkisk-cypriotiske virksomheder (hvis kontraktens bestemmelser er blevet overtrådt). Kommissionen søger derfor at imødegå denne risiko ved hjælp af forskellige foranstaltninger såsom intensivt tilsyn og bistand, reviderede udbetalingsbestemmelser, forudbetalinger på grundlag af dokumentation for underskrevne indkøbskontrakter og en omfattende brug af bankgarantier.

Kommissionen er sikker på, at det tyrkisk-cypriotiske samfund vil gøre sit, for at programmet bliver vellykket og navnlig sikre dets bæredygtighed på længere sigt. Der deltager tyrkisk-cypriotiske eksperter i udarbejdelsen af de tekniske specifikationer og udbudsvilkårene samt i de paneler, der evaluerer buddene. De tyrkisk-cypriotiske modtagere spiller en central rolle i projektstyringsudvalgene.

I 2009 blev der indgået kontrakter for størstedelen af tildelingen på 259 mio. EUR, hvilket bragte den samlede kontraktandel op på 99% på basis af 880 særskilte kontrakter.

10 mio. EUR fra besparelser på kontraktområdet og midler, der var øremærket til to projekter, der ikke kunne gennemføres, blev omfordelt til vandinfrastrukturaktiviteter, forberedelse til gennemførelse af EU-retten og SMV-støtte.

Bæredygtighed, især med hensyn til infrastrukturprojekter, giver fortsat anledning til bekymring.

Ejendomsretlige spørgsmål blev behandlet for alle større infrastrukturprojekter, primært ved at placere projekter på offentlig ejet jord.

Der var et politisk skifte i den nordlige del af Cypern i april 2009, som følge af at det nationale enhedsparti (UBP) sejrede i det "parlamentariske" valg.

4.2. Arbejdets afvikling, fordelt på målsætninger

Det overordnede formål med støtteprogrammet er at fremme Cyperns genforening ved at tilskynde til økonomisk udvikling af det tyrkisk-cypriotiske samfund. Programmet fokuserer navnlig på øens økonomiske integration, forbedring af kontakten mellem øens to samfundsgrupper og kontakten til EU samt forberedelse af indførelsen af gældende EU-lovgivning.

4.2.1. Målsætning 1: Udvikling og omstrukturering af infrastruktur

I 2009 udliciterede og indgik programstøttegruppen bygge- og anlægskontrakter for 72,5 mio. EUR i forbindelse med projekter i **vandressource- og spildevandssektoren**, hvilket bragte den samlede tildeling til vandsektoren op på ca. 84 mio. EUR. De vigtigste bygge- og anlægssopgaver, der skulle finansieres, var nye kloaknetværk og spildevandsrensningsanlæg i Famagusta og Morphou/Güzelyurt samt et afsaltningsanlæg ved Sirianokhori/Kümkoçy. Sidstnævnte kontrakt blev undertegnet med en suspensionsklausul for at få tilstrækkelig tid til at opnå passende forsikringer fra den tyrkisk-cypriotiske ledelse om for det første fri og ubegrænset adgang til byggepladsen og for det andet om dens bistand til en gnidningsløs, effektiv og hensigtsmæssig gennemførelse. Der blev undertegnet en tilskudsaftale med UNDP om samfinansiering af det nye spildevandsrensningsanlæg, der omfatter begge samfund, ved Mia Milia/Haspolat. Andre kontrakter omfatter udskiftningen af ældre vandrørledninger og levering af udstyr til det lokale vandtestlaboratorium.

Projekteringskonsulenten levede ikke op til forventningerne, hvilket betød, at arbejdet med at færdiggøre kontrakt dokumenter, indkalde og evaluere tilbud, afslutte budgetter og forhandle kontrakter (herunder med UNDP med hensyn til spildevandsrensningsanlægget i Nicosia) i forbindelse med projekter inden for vandressourcesektoren måtte nedbringes til under otte måneder op til tidsfristen for kontraktindgåelse. Derudover overvågede gruppen det afsluttende arbejde i forbindelse med projekteringen af spildevandsinvesteringsprojekter i Nicosia, Kyrenia og Lefke.

Hvad angår **naturbeskyttelse**, afsluttede man det første uddannelsesforløb i overensstemmelse med uddannelsesstrategien. Der blev afholdt offentlige informationsmøder om alle de seks potentielle Natura 2000-områder. Der blev udarbejdet udkast til forvaltningsplaner for fem af de seks potentielle Natura 2000-områder. Projektets omfang blev udvidet til at omfatte udarbejdelsen af en forvaltningsplan for et syvende sted. Der blev indgået kontrakter for 3,5 mio. EUR vedrørende levering af udstyr samt bygning af faciliteter til forvaltning og beskyttelse.

Hvad **fast affald** angår, fokuseredes der i hovedaktiviteterne på udarbejdelse af udbudsmateriale og lancering af udbud på fire bygge- og anlægsarbejder og seks leveringskontrakter. Ni af disse ti udbud blev afsluttet med succes, og der blev undertegnet kontrakter. Den tiende kontrakt vil blive gennemført af UNDP. Arbejdet på de tre vigtigste bygge- og anlægskontrakter i forbindelse med genoprettelsen af det gamle lossepladsområde i nærheden af Kato Dhikomo er midlertidigt indstillet, indtil alle ejendomsspørgsmål er afklaret. Det vil betyde en forsinkelse i gennemførelsen på mindst seks måneder.

De tilbundsgående undersøgelser på stedet, gennemførlighedsundersøgelsen og skitseprojekteringer for genoprettelsen af de tidligere **minedrifts- og malmbehandlingsområder** i Lefke-/Lefka-regionen blev afsluttet i 2009. Der blev identificeret løsninger til afhjælpning af generne i dette område, der skal minimere virkningerne på miljøet og folkesundheden. Yderligere anlægsarbejder her afhænger af beslutninger vedrørende den fremtidige udvikling af området samt af den tilrådighedsværende finansiering.

I **energisektoren** gjorde besparelser det muligt at anskaffe yderligere elmålere i 2009. Der blev indkøbt et SCADA-system til tidstro overvågning og kontrol af elnettet, og ifølge specifikationerne er der overensstemmelse med det SCADA-system, der er i brug nu i regeringskontrollerede områder. Der blev indgået en kontrakt om bygning af et **solkraftpilotanlæg** med en produktionskapacitet på 1 MW. Desuden blev der i 2009 indgået en kontrakt om levering af et kundeplejesystem bestående af software, der skal integreres i og/eller forbindes til elselskabets eksisterende kundedatasystem, og den dertil relaterede hardware samt et system til forureningskontrol og overvågning af vejr- og vindforhold med henblik på at kontrollere emissionerne fra kraftværkerne i den nordlige del af Cypern og bestemme deres virkninger på miljøet.

Den vigtigste investeringskontrakt på **telekommunikationsområdet** vil opgradere og erstatte det nuværende netværk med en moderne internetbaseret basisinfrastruktur og i høj grad forenkle integrationen af telekommunikationssystemer på tværs af hele øen. I 2008 indgik man kontrakt om teknisk bistand for at hjælpe det tyrkisk-cypriotiske samfund med at styre sektoren i overensstemmelse med EU's standarder og international bedste praksis og med at gennemføre et omfattende videreuddannelsesprogram rettet mod systemets opgradering. Denne kontrakt blev udvidet for at sikre kontinuitet i støtten til sektoren til trods for forsinkelser i reformprocessen.

Programmet vedrørende **færdselssikkerhed** blev iværksat med indgåelse af kontrakter for de enkelte komponenter i programmet. Den tekniske bistand til oprettelse af en effektiv database med ulykkesinformationer og et dataindsamlingsystem med henblik på at styrke viden om trafikuhændelser startede i begyndelsen af 2009 med indgåelse af en kontrakt om forsyningskomponenten hen imod slutningen af året. Den konsulent, der skulle forestå udviklingen af en trafikstyringsplan for lokalsamfundene, startede også sit arbejde i 2009. De fleste kontrakter blev undertegnet hen imod slutningen af 2009, og aktiviteterne vil blive påbegyndt i 2010. Dette var tilfældet for den tekniske bistand og forsyningskomponenten til forbedring af bilinspektionsprogrammet, bistanden til forbedring af køreprøveproceduren samt trafiksikkerhedskampagnen til fremme af trafiksikkerhedsbevidsthed og udviklingen af en plan for vejnettet, der tager hensyn til det aktuelle og fremtidige mobilitetsbehov. Projektet, der sigtede mod at eliminere strækninger med høj ulykkesfrekvens (såkaldte sorte pletter), blev overført til UNDP med henblik på kontraktindgåelse og gennemførelse.

4.2.2. *Målsætning 2: Fremme af social og økonomisk udvikling*

De fire tekniske støttegrupper (støttegruppen for udvikling af landdistrikter, husdyravl, planteavl samt programforvaltningsgruppen), der finansieres under **sektorprogrammet for udvikling af landdistrikter**, har bistået Kommissionen med

at lancere og vurdere en lang række tilskudsordninger. De har givet målrettet uddannelse og teknisk bistand til landmænd, dyrlæger og eksperter inden for udvikling af landdistrikter samt centrale og lokale interessegrupper. I forbindelse med tilskudsordningen til udvikling af landdistrikterne blev der undertegnet 142 kontrakter til forbedring af landbrugsproduktionen til en samlet værdi af næsten 5 mio. EUR. Under tilskudsordningen for støtte til virksomhed i landdistrikterne blev der ydet 47 tilskud til en værdi af 3,3 mio. EUR. I forbindelse med to tilskudsordninger for udvikling af lokalsamfundene gennem landsbyinitiativer blev der indgået 37 kontrakter til en samlet værdi af næsten 8 mio. EUR. Desuden blev der undertegnet 10 forsyningskontrakter for veterinærlaboratorier og planteavl til over 2 mio. EUR.

Hvad angår projektet vedrørende **modernisering af by- og lokalinfrastrukturer**, der blev gennemført i samforvaltning med UNDP, kunne man i 2009 afslutte den EU-finansierede restaurering af Bedestan-bygningen i den nordlige del af den ringmursomkransede by Nicosia. Undersøgelsen og projekteringen i forbindelse med denne restaurering blev i 2009 tildelt Europa Nostra-prisen i forskningskategorien. I overensstemmelse med den beslutning, der blev truffet af lederne fra de to samfund på Cypern, afsluttede UNDP gennemførlighedsundersøgelsen i forbindelse med åbningen af et syvende overgangssted, der skal forbinde landsbyerne Kato Pyrgos/Asagi Pirgo og Yeşilirmak/Limnitis. EU finansierede gennemførlighedsundersøgelsen og øremærkede 2,5 mio. EUR til anlægsarbejdet.

Der blev givet 44 tilskud til en samlet værdi af næsten 1,6 mio. EUR til lokale **skoler** under den anden og tredje forslagsindkaldelse, som blev afsluttet i 2009. Projekterne omfattede levering af udstyr (it-udstyr, sproglaboratorier osv.) og dertil relateret uddannelse samt i visse tilfælde studiebesøg i udlandet. Der blev ydet teknisk bistand til den igangværende reform af den primære og sekundære uddannelsessektor. Der blev endvidere undertegnet kontrakter vedrørende levering af specialiseret udstyr til erhvervsskoler.

Med henblik på at støtte **livslang uddannelse, social integration og aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger** blev der ydet 21 tilskud til SMV'er, handelskamre og andre uddannelsesorganisationer under den anden og tredje forslagsindkaldelse til en samlet værdi af næsten 1 mio. EUR. Den tekniske bistand blev givet til udvikling og fremme af erhvervsuddannelser og videreuddannelsessystemer, livslang uddannelse og aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger, herunder studiebesøg i Tyskland og Malta.

Arbejdet inden for programmet for "**mikrolån og små virksomhedslån**" til 9 mio. EUR kunne ikke påbegyndes på grund af vanskeligheder med at nå til enighed med *Kreditanstalt für Wiederaufbau* (KfW) om en aftale vedrørende de særlige forhold, der er gældende i den nordlige del af Cypern. Midlerne blev omfordelt, navnlig til projekter, der støtter udviklingen i den private sektor.

Hvad angår støtten til **SMV'er**, blev der lanceret to tilskudsordninger, som resulterede i 33 kontrakter til en værdi af 4,5 mio. EUR. Desuden blev der i rapporteringsperioden indgået kontrakt om et teknisk bistandsprojekt (2,7 mio. EUR), der sigter mod *almindelige institutioner og foranstaltninger på det økonomiske område og inden for ikt-udvikling*.

4.2.3. *Målsætning 3: Fremme af forsoning, tillidsskabende foranstaltninger samt støtte til civilsamfundet*

Arbejdet på at fremme forsoning, tillidsskabende foranstaltninger og støtte til civilsamfundet var i første række koncentreret om en styrkelse af civilsamfundsorganisationerne.

Der blev ydet 4,8 mio. EUR til 44 projekter under tre tilskudsordninger til det **cypriotiske civilsamfund i aktion**. Ansøgerne fik vejledning og støtte (teknisk bistand) hos civilsamfundsstøttegruppen, der organiserer uddannelse for civilsamfundsorganisationer.

2 mio. EUR blev stillet til rådighed for **udvalget vedrørende forsvundne personer**. Sammen med et tidligere beløb på 1,5 millioner EUR er EU den største enkeltdonor til dette projekt, der omfatter begge samfund.

Minerydningen gik ind i sin afsluttende fase, og hele stødpudezonen forventes at blive erklæret for minefri inden april 2011. Der blev tildelt et beløb på yderligere 2,5 mio. EUR for at sikre samfinansiering indtil afslutningen af projektet sammen med tildeling af et lignende beløb fra Republikken Cypern.

Projektet for **akademiet for politiske studier**, der blev implementeret af Europarådet, har til formål at give unge cypriotiske ledere en bedre fælles forståelse af de centrale punkter i forbindelse med øens fremtid inden for et integreret Europa. En udvalgt gruppe af unge ledere fra begge dele af øen deltog i 3 seminarer.

4.2.4. *Målsætning 4: Det tyrkisk-cypriotiske samfunds tilnærmelse til EU*

I undervisningsåret 2009-2010, hvilket er det tredje år for **stipendieprogrammet**, blev der i alt uddelt 203 stipendier (121 kandidater, 27 studerende, 55 lærere). Studerende og lærere kunne frit vælge uddannelsesretning, selv om der blev givet fortrinsret til bestemte områder (økonomi, jura, europæiske studier, alle ingeniørfagene, statskundskab, nationaløkonomi osv.), hvor der er mangel på højtuddannede i det tyrkisk-cypriotiske samfund. Værtslandene var Det Forenede Kongerige, Nederlandene, Frankrig, Belgien, Tyskland, Italien, Spanien, Sverige, Litauen, Estland, Østrig, Portugal og Grækenland.

0,8 mio. EUR blev tildelt til 15 projekter under de to tilskudsordninger til **fremme af udveksling af unge og andre mellemfolkelige kontakter**. Sigtet er at give tyrkisk-cyprioterne bedre kendskab til europæiske værdier, erfaringer og multikulturelle traditioner. Absorptionen af stipendier under dette projekt var lavere end forventet.

Der blev oprettet et **Info-Point**, som startede sine aktiviteter i juni 2009 ved at stille oplysninger om EU til rådighed, især om støtteprogrammet, for det tyrkisk-cypriotiske samfund og ved at organisere synlige arrangementer i samarbejde med Kommissionens repræsentation på Cypern.

4.2.5. *Målsætning 5: Forberedelse af det tyrkisk-cypriotiske samfund på at indføre og gennemføre fællesskabsretten*

Kommissionens instrument for teknisk bistand og informationsudveksling (TAIEX) er blevet anvendt som det vigtigste redskab til levering af bistand på dette område. I

2009 blev der organiseret 237 arrangementer vedrørende teknisk bistand, f.eks. uddannelseskurser, workshops eller seminarer, for tyrkisk-cyprioterne via TAIEX-programmet med deltagelse af i alt 449 eksperter fra EU-medlemsstaterne.

Arrangementerne tog i første række sigte på at få udarbejdet et **program for den kommende anvendelse af gældende EU-ret (PFAA)**. Med PFAA tilvejebringes en klar ramme for planlægning og levering af teknisk bistand og uddannelse med henblik på at bistå tyrkisk-cyprioterne med at forberede ophævelsen af suspensionen af gældende EU-ret efter genforening. Der blev ydet bistand til 13 sektorer i forbindelse med PFAA, f.eks. landbrug, bekæmpelse af hvidvaskning af penge, miljø, statistik samt sundhed og forbrugerbeskyttelse³. Der blev arbejdet intensivt på at tilpasse TAIEX-instrumentet til den specifikke sammenhæng og det tyrkisk-cypriotiske samfunds behov. Formålet var at skifte til en mere struktureret, mellemsigtet og projektbaseret bistand som et mere stabilt grundlag for at opfylde programmets målsætninger. Efter en høringsrunde med deltagelse af alle EU-medlemsstater blev der ved årets udgang via TAIEX udvalgt 70 eksperter fra EU-medlemsstaterne til at bistå tyrkisk-cyprioterne med at gennemføre mellemlistede projekter.

TAIEX gav også uddannelse i udfærdigelsen af lovttekster, som er i overensstemmelse med EU-retten, således at de umiddelbart vil være gældende efter ikrafttrædelsen af en alsidig løsning på Cyprenproblemet. På tilsvarende vis har der i forbindelse med den fremtidige forvaltning af EU-midler været gennemført kurser på området for **offentlig udgiftsforvaltning**.

Der blev givet støtte til udvikling af **handelen på tværs af den grønne linje**. eksperter fra EU's medlemsstater blev til stadighed mobiliseret via TAIEX til at gennemføre veterinære og plantesundhedsmæssige kontroller af kartofler og fisk.

Med henblik på at sikre tilstrækkelig finansiering til en fortsættelse af bistanden via TAIEX i hele 2010 og set i lyset af behovet for bistand, i tilfælde af at der bliver fundet en løsning blev der omfordelt yderligere 5,5 mio. EUR til TAIEX-instrumentet. Dette bragte det samlede budget til en sådan teknisk bistand siden 2007 op på 14,5 mio. EUR, hvoraf 8,3 mio. EUR var blevet afsat til særlige aktiviteter inden udgangen af 2009.

4.2.6. Ikke-tildelt teknisk bistand og programreservefaciliteten

Programreservefaciliteten blev anvendt i forbindelse med den yderligere støtte til CMP (2 mio. EUR) og minerydning (1,5 mio. EUR)⁴. De ikke-tildelte midler til reserven for teknisk bistand (1,2 mio. EUR) blev brugt til at dække TAIEX-aktiviteter.

³ Komplet liste over 13 aktive PFAA-sektorer: Fri kapitalbevægelser; Offentlige indkøb; Selskabsret; Konkurrencepolitik; Finansiell kontrol; Finansielle tjenesteydelser; Landbrug og udvikling af landdistrikterne; Fødevarerikkerhed, Veterinær- og plantesundhedspolitik; Transport; Statistik; Social- og arbejdsmarkedspolitik samt beskæftigelse; Miljø; Forbruger- og sundhedsbeskyttelse.

⁴ Godkendt ved Kommissionens beslutning nr. ° 2928 (2009) af 22. april 2009.

4.2.7. *Finansiell bistand til dækning af administrative udgifter i henhold til artikel 4, stk. 3, i støtteforordningen*

Et samlet beløb på 18,65 mio. EUR (dvs. 7,2 % af den samlede finansielle tildeling) var øremærket til gennemførelsen af bistandsprogrammet. Dette beløb dækker udgifterne til det personale, der deltager i arbejdet (op til 9,65 mio. EUR), samt til bredere tekniske bistandsaktiviteter (9 mio. EUR). Der blev indgået en aftale med Verdensbanken om oprettelse af en fond på 1 mio. EUR med henblik på gennemførelse af undersøgelser inden for rammerne af et økonomisk analyseprogram for vækst og bæredygtig udvikling.

Fra 2010 vil personaleudgifterne blive finansieret over den generelle administrative budgetpost under Generaldirektoratet for Udvidelse.

4.3. Finansiell gennemførelse (kontrakter og udbetalinger)

4.3.1. *Kontraktindgåelse*

I rapporteringsperioden blev der indgået kontrakter for 181 mio. EUR under den operationelle del af programmet.

Ved fristudløbet for kontraktindgåelse i december 2009 var der indgået kontrakter for **247,6 mio. EUR, dvs. 99,38 %** (af en samlet tildeling på 249,15 mio. EUR af den operationelle del af støtteprogrammet). Der blev indgået kontrakter for hovedparten af disse midler i årets sidste kvartal.

Hvad angår den del af programmet, der vedrører personale og tjenesterejser (dvs. 9,85 mio. EUR), var der 2,8 mio. EUR, som ikke blev anvendt på grund af beslutningen om at anvende administrative kreditter til personaleudgifter i stedet for driftskreditter, som det oprindeligt var planlagt.

4.3.2. *Udbetalinger*

I rapporteringsperioden udbetalte Kommissionen 42 mio. EUR. Dette var betydeligt lavere end det beløb, der var fastsat ved den indledende planlægning i forbindelse med 2009-budgettet, hvilket medførte et behov for at overføre 42 mio. EUR i betalingskreditter til andre budgetposter. Det lavere udbetalingsniveau skyldtes primært det forhold, at mange kontrakter blev underskrevet senere end planlagt, hvilket betød, at aktiviteter blev udsat fra 2009 til 2010.

Af de 259 mio. EUR under programmet havde Kommissionen ved udgangen af 2009 udbetalt et beløb på i alt ca. 75,8 mio. EUR (30 %).

4.4. Overvågning

Gennemførelseskontrolordningen (IRM) tjener som forum for detaljerede drøftelser med støttemodtagerne om gennemførelsen af programmet. Et enkelt møde i IRM fandt sted i rapporteringsperioden (juni 2009).

4.5. Revision og kontrol

Generaldirektoratet for Udvidelse (Kontoret for Intern Revision) foretog en intern revision i 2008. Hovedanbefalingerne herfra, der fokuserer på at sikre en forsvarlig økonomisk forvaltning under de særlige retlige forhold, der er gældende i den nordlige del af Cypern, blev implementeret (med undtagelse af en enkelt anbefaling om at rekruttere yderligere embedsmænd, hvilket skyldtes manglen på tilstrækkelige stillinger.

4.6. Evaluering.

I juni 2009 blev der foretaget en ad hoc-evaluering af en gruppe eksterne eksperter. I evalueringsrapporten blev der anbefalet en fortsættelse af støtten til det tyrkisk-cypriotiske samfund og draget konklusioner, der skal tages med i overvejelserne ved programmering af fremtidig støtte såsom fortsættelse af SMV-tilskudsordninger og forsoningstiltag.

4.7. Information, offentlig omtale og synlighed

I rapporteringsperioden blev der offentliggjort **33** pressemeddelelser om programrelaterede anliggender. Der blev afholdt 85 offentlige arrangementer. Programgruppen og Kommissionens repræsentation samarbejdede for at højne programmets synlighed. Der kørt oplysningskampagner gennem massemedierne, for det meste om tilskudsordninger. Samarbejdet med Kommissionens repræsentation på Cypern om udbredelsen af pressemeddelelser, medieinterviews og andre aktioner bidrog også til at højne programmets synlighed.

InfoPoint-projektet støttede synligheden af støtteprogrammet i det tyrkisk-cypriotiske samfund.

De to vigtigste begivenheder var 1) åbningen af *Bedestan*-bygningen i Nicosia, hvor der var stor deltagelse fra begge samfund på Cypern, og 2) ceremonien til markering af yderligere 2 mio. EUR i EU-støtte til CMP med deltagelse af lederne fra de to samfund på Cypern.

4.8. Konsultationer med Republikken Cyperns regering

Der blev afholdt møder med repræsentanter for Republikken Cyperns regering, især i forbindelse med de besøg, som højtstående embedsmænd fra Kommissionen aflagde på øen. Der blev også afholdt arbejds møder med repræsentanter for fagministerier, særlig om spørgsmål vedrørende miljø, energi og telekommunikation for eventuelt at tage hensyn til planlægningsaspekter for hele øen.

Hvad angår verifikationen af, hvem der ejer ejendomme, sætter Kommissionen i 2010 sin lid til det fortsatte samarbejde med de relevante tjenester i Republikken Cyperns regering

5. KONKLUSIONER

Arbejdet var i rapporteringsperioden koncentreret om:

- (1) Kontraktindgåelse: i rapporteringsperioden blev der indgået kontrakter for mere end 60% af den operationelle del af programmet.
- (2) Gennemførelse: kontrol med kontrahenters og støttemodtagers anvendelse af EU-midler.

Visse forhold, som blev påpeget i tidligere rapporter, er stadig et problem. I rapporteringsperioden havde følgende forhold indflydelse på gennemførelsen af støtteprogrammet:

- (1) Samarbejdet mellem det tyrkisk-cypriotiske og det græsk-cypriotiske samfund: dette er nøglen til et vellykket program.
- (2) Modtagersamfundets ringe absorptionskapacitet: det tyrkisk-cypriotiske samfund er lille, og det er en kæmpe udfordring at modtage så store beløb til projekter på så kort tid. Der kunne dog konstateres forbedret kapacitet i løbet af 2009.
- (3) Leveringsspørgsmål: Den nødvendige tid til at forberede, indgå kontrakter og implementere projekter har i et vist omfang påvirket troværdigheden af leveringen af økonomisk støtte fra EU. Dette problem vil i al væsentlighed blive afhjulpet med det høje gennemførelsesniveau, der forventes i 2010 efter det høje niveau i 2009 for indgåelse af kontrakter.
- (4) Ejendomsspørgsmålet: Private ejeres rettigheder blev strengt respekteret. Dette havde navnlig indvirkning på affaldshåndteringssektoren, hvor der blev undertegnet tre bygge- og anlægskontrakter med en suspensionsklausul for at have tilstrækkelig tid til at regulere alle ejendomsspørgsmål.
- (5) Bæredygtighedsspørgsmålet: i nøglesektorer (telekommunikation, energi) er der behov for at overbevise det tyrkisk-cypriotiske samfund om reformens vigtighed. Dette forsinker implementeringen og bringer investeringens bæredygtighed i fare.